

La preocupació per la Llum, el desig de caracteritzar d'una forma quasi transcendental l'atmosfera de cada un dels espais dels banys creat així un recorregut lumínic, està present en tot el projecte. Es prenen com a referència grans dominadors del Sol, com Tadao Ando, Louis Kahn, Livio Vacchini, especialment Alberto Campo Baeza.

ARCHITECTURA SINE LUCE NULLA ARCHITECTURA EST. ALBERTO CAMPO BAEZA

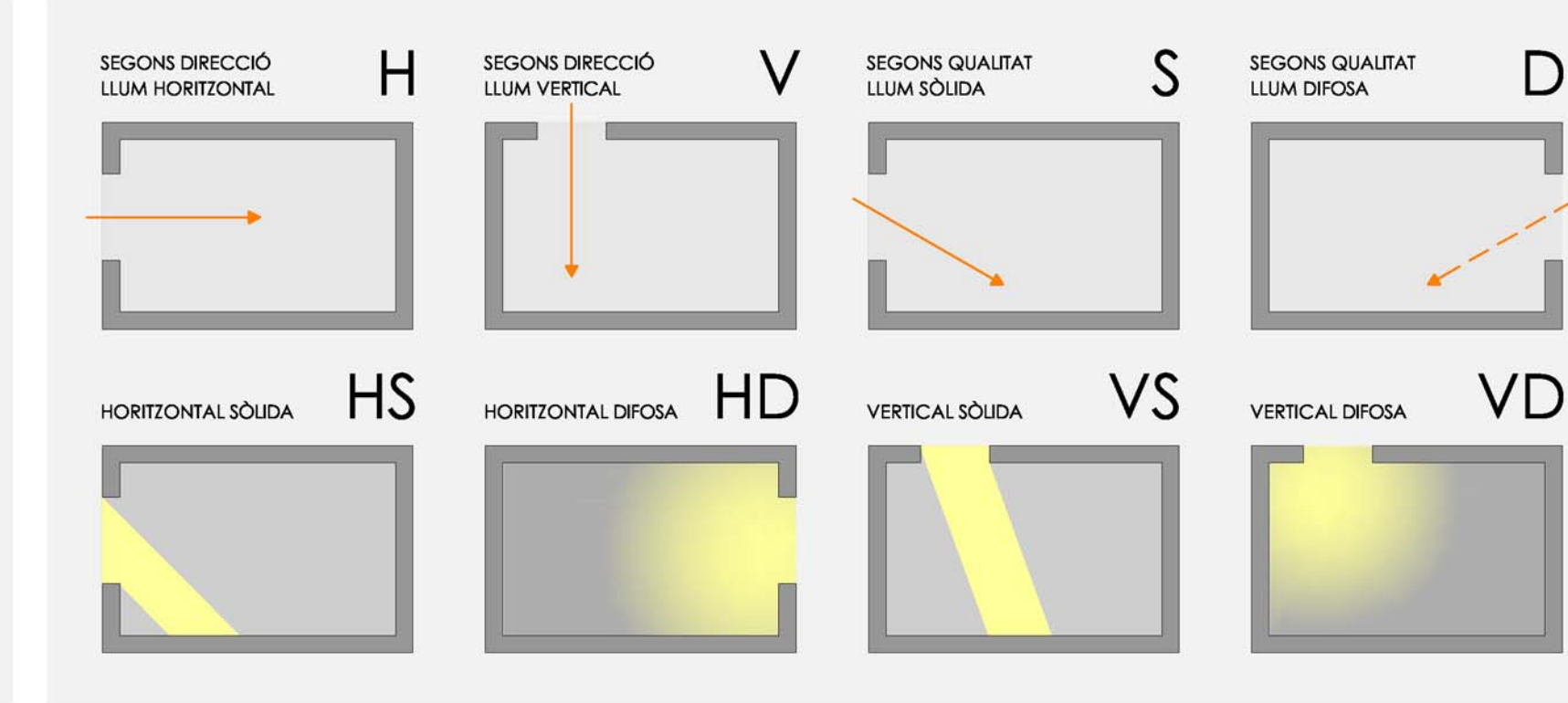
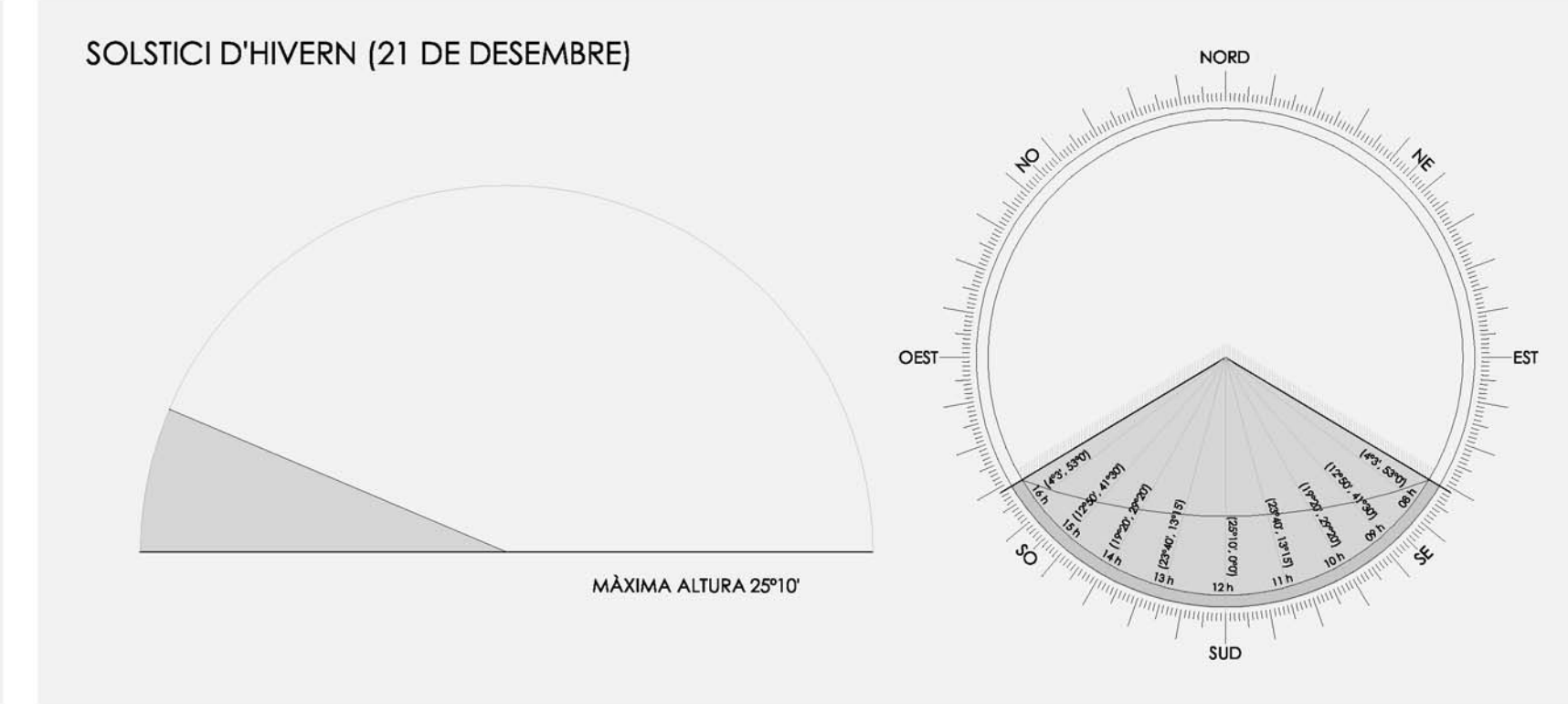
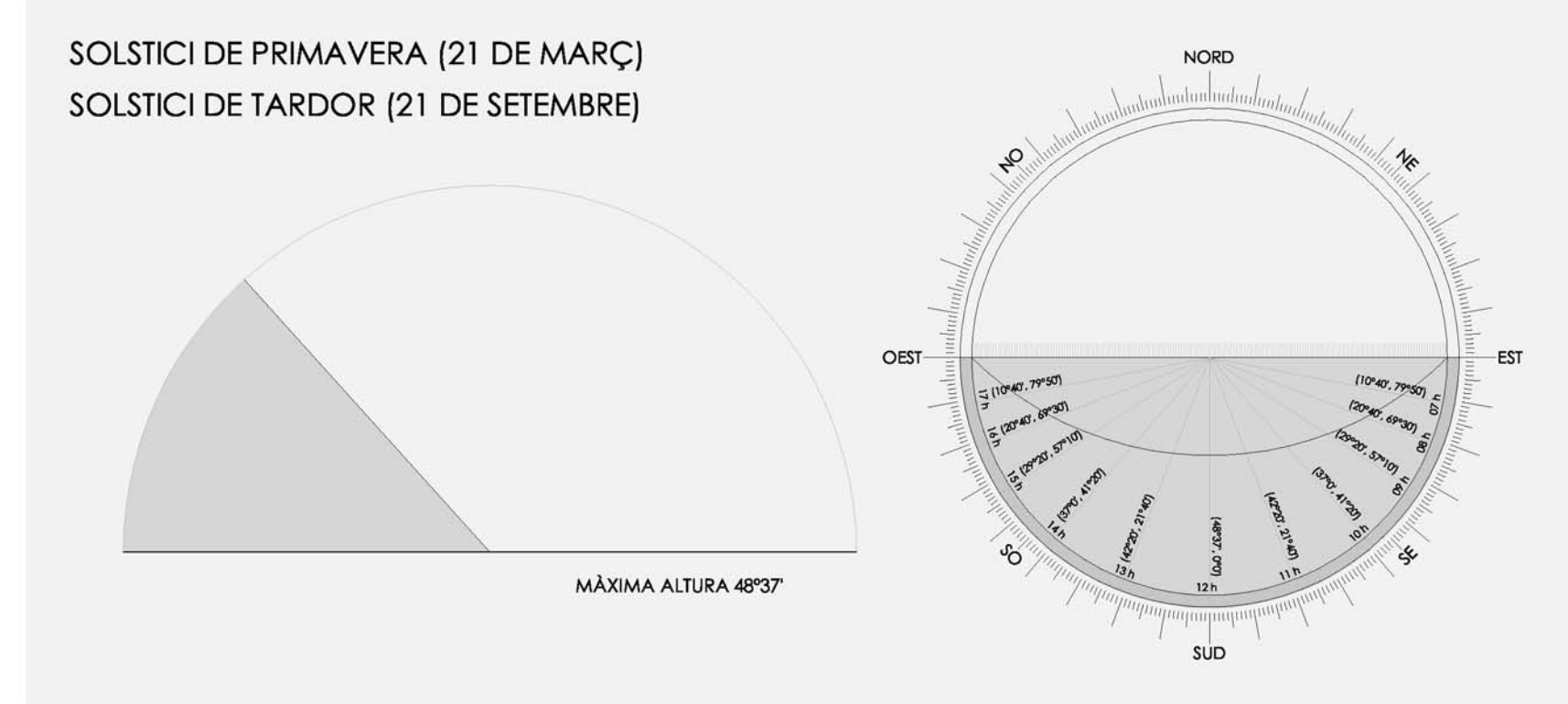
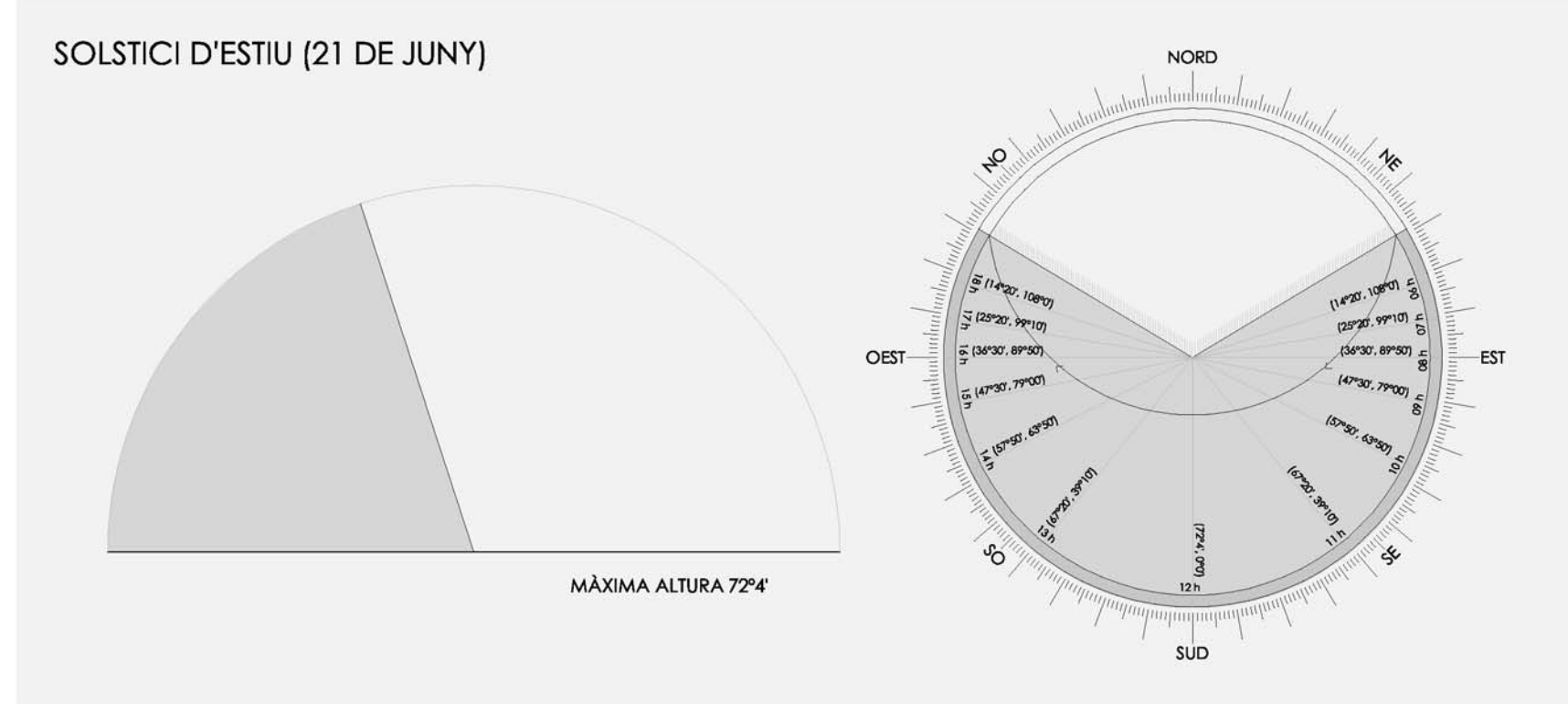
"La llum és matèria i matèria", Alberto Campo Baeza. "La llum és matèria i geometria", Livio Vacchini

Quan per fi, un arquitecte descobreix que la Llum és el tema central de l'Arquitectura, llavors, comença a entendre alguna cosa, comença a ésser un veritable arquitecte. No és la Llum alguna cosa vaga, difosa, que es presuposa que sempre està present. Si és la Llum alguna cosa concreta, precisa, contínua, matèrica. Matèria mesurable i quantificable, com molt bé saben els físics i semblen ignorar els arquitectes.

La Llum, com la Gravelat, és inevitable. Afortunadament inevitable, ja que en definitiva, l'Arquitectura transcorre al llarg de l'Història gràcies a aquestes dues realitats primigènies: Llum i Gravelat. Els arquitectes haurien de portar sempre al damunt la brúixola (direcció i inclinació de la Llum) i el fotòmetre (quantitat de Llum), com sempre porten el metre, el nivell i la plomada.

I si la Llum per vèncer, per convèncer la Gravelat, segueix sent un diàleg amb ella del qual neix l'Arquitectura, quan es busca la Llum aquest diàleg arriba als nivells més sublims. Es descobreix llavors, precisa coincidència, que la Llum és l'única capaç de veïtal de vèncer, de convèncer a la Gravelat, i així, quan l'arquitecte li posa les trampes adequades al Sol, a la Llum, aquesta, perforant l'espai conformat per estructures que, més o menys pesades, necessiten estar lligades al sol per transmetre la primívia força de la Gravelat, trenca l'encanteri i fa voler, levitar, o aquest espai. Santa Sofia, el Panleó o Ronchamp són proves tangibles d'aquesta parentesa realitat.

La Llum en l'Arquitectura té tanta entitat material com la pedra. Pensem i escrivim que els gòtics van realitzar meravelloses bruleries amb la pedra, fent-la hebreïtal al màxim de les seves possibilitats, per aconseguir la Llum. Amb més propietat hauríem de pensar i escriure que el que van fer els gòtics va ser treballar amb la Llum com a material. Més que organitzar la pedra per poder atropar la Llum, podem llegir el gòtic com el diseg d'organitzar la Llum, la Llum material, per tensar l'espai.

La Llum, el primer material creat, el més etern i universal dels materials, s'erigeix així en el material central amb el que construir, crear l'espai. L'arquitecte esdevé dominador del món de la llum. La Llum és mesurable i quantificable, ja sigui amb les taules de Bernini, o amb la brúixola, les cartes solars i el fotòmetre, ja sigui amb maquetes o escalat o amb els perfectes programes d'ordinador que ja estan al mercat. És possible controlar, domar i dominar la Llum, La Llum és el Temps. Quan en les meves obres aconseguiria que els éssers humans sentin el compass del temps que marca la Natura, acordant els espais amb la Llum, temperant-los amb el pas del Sol, crec que mereix la pena així que anomenem Arquitectura.

Tipus de Llum

Hi ha moltes classes de llum: segons sigui la seva direcció, hi ha Llum Horizontal i Llum Vertical. Segons la seva qualitat, Llum Sòlida i Llum Difosa.

El tipus de Llum, Horizontal o Vertical, depèn de la posició del Sol respecte dels plans que conformen els espais tensats per la aquella Llum. La Llum Horizontal la produïen els raigs de Sol al penetrar a través de perforacions al pla vertical. La Llum Vertical, al entrar per buits practicats en el pla horizontal superior.

La Llum Sòlida només és possible prendre-la quan l'Arquitectura s'orienta a Sud, per rebre la Llum vessada que després es dofolica en la seva justa mesura. És aquesta Llum vessada, llençada sòlida, dramàtica del Sud, la que produeix, ben usada, els efectes més espectaculars, capaçs de fer la nostra respiració. De la mateixa manera, la Llum Difosa serà presa normalment al orientar-se l'Arquitectura a Nord, per obtenir aquella Llum Reflectida, serena, tranquil·la. Llum que produeix efectes de calma i repòs.

De la combinació de diferents tipus de Llum en un sol espai, Bernini n'és un mestre. Utilitzant varies fonts visibles de Llum, creava primer un ambient a base de Llum Difosa, homogènia, generalment de Nord, amb la que il·luminava, donant claredat a l'espai. Després, centrant-la geomètricament amb les formes, l'encanca en un punt concret ocultant el font als ulls de l'espectador, produint un canó de Llum Sòlida que s'elegia en proporció a l'espai. El contrast, contrastant entre ambdós tipus de Llum, tensant aquest espai, produïa un efecte arquitectònic de primera categoria. Javier Carvajal "Se'n ha dit que projectem cap el sud, que obrim la casa a la higiene, la Llum, l'aïsolement. Bé, un dia forem un cirerer al nord. Algú obre una finestra per contemplar-lo... comença la projecció!"

